אש קודש — וארא

וידבר אלקים וכו', אני הוי', וארא אל אברהם וכו', לכן אמוד לבנ"י אני הוי', והוצאתי וכו'.

כי איתא בגמ' ערכין (י' ע"ב) אמר רבא בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל מגריפה היתה בבהמ"ק וכו' י' נקבים היו בה וכ"א ואחד מוציא ק' מיני זמר נמצאת כולה מוציאה אלף מיני זמר. ופרש"י מגריפה שבה גורפין את דשן המזבח, וצריכין להבין למה הוצרכה כלי הדשן לזמר, ודוקא זמר רב של אלף בנ"א יותר מכל כלי השיר, עד שאיתא במס' תמיד שביריחו היו שומעין את קול המגריפה, והתוס' פירשו בשביל זה פי' אחר, וצריכים להבין לפי' רש"י מה ענינו לפי מצבנו, והנה במס' תמיד פ"ב בענין הרמת הדשן איתא וברגל לא היו מדשנין אותו מפני שהוא נוי למזבח, היינו שניכר שהקריבו עליו הרבה קרבנות, ונבין מה זה מרמז שהראו על ריבוי הקרבנות דוקא בהדשן, כי בטח הכל בכוונה הי'.

אבל כל הקרבנות שהיו מקריבין היו בחי' תחת בנו שנאמר בא"א, שהחוטא וכן המביא דורון לעולה היה צדיך ליתן את נפשו קרבן לד', ונתנה התורה עצה שיקריב קרבן בהמה. לכן קרבנות של בהמות מראות לנו רמז שאחר שהקריבו ונעשו דשן רואים יותר מה רבו הקרבנות שהקריבו, וכשאנשים מישראל נעדרים מפני רצונו ית' שכך עלה במחשבה לפניו ית' שהם יעלו לקרבן אליו ית', אז רק אחר שנעדרו רואים יותר כי רב הוא. רב בכמות ורב באיכות, מתחילה כשהיו עמנו, עד כמה שהיו יקרים לנו כבבת עיננו ורוח אפנו ונשמתנו, ועד במה ששמחנו והשתעשענו בהם, מ"מ לא ידענו כ"כ להעריך את אשר היה לנו ולא ידענו מה טוב הי' לנו כשהיו עמנו, ואחר שנחסרו ר"ל רואים יותר מה מאוד חסרים הם לנו, הלב מתגעגע וכואב ואין במה להתנחם בלתי בדברי הקב"ה למש"ר כך עלה במחשבה לפני (מנחות דף כ"ט).

והמגריפה הגעשה לאפר הקרבנות, היתה מוציאה קול זמר כ"כ גדול, כי כל מיני זמר בבהמ"ק היו להשמיע במרום קולם כמ"ש הכתוב ותקעתם וכו' ונזכרתם לפני ד' אלקיכם, לכן הרמז הוא שלא לנו בלבד מעורר כ"כ דשן הקרבנות אחר שעלו למרום, יותר מבתחילה, רק כן גם במרום, ואת אשר לא יכלו לפעל בחיותם, פועלים הם עתה במרום לעורר רחמים רבים וישועת ישראל תיכף ומיד, וזהו הענין שר"י כשהתפלל בחורבה אחת מחורבות ירושלים כמ"ש בריש מס' ברכות שמע ב"ק אוי לי שהחרבתי את ביתי וכו', ולמה לא שמע עד עתה, דהא אליהו אמר לו שבכל יום כשישראל נכנסין לבתי כנסיות ולב"מ אומר הקב"ה וכו', אבל כנ"ל בחורבה כשנראה הדשן, כביכול גם במרום הצער והרחמנות יותר גדול, ושמע ר"י מה שלא שמע עד עתה.

ולענין עבודה מרמז לנו, דנודע משעה"ק להרח"ו וצוק"ל שמן הד' יסודות שבאדם נמשך היצה"ר, מן יסוד האש כעס, מיסוד הרוח גאות וכו', ומן יסוד העפר עצלות, ובספה"ק אמרי אלימלך [פ' תולדות] איתא, שיצה"ר של חמימות לעבירה יכולים להכניס לקדושה ולשמש בו להתעורר בחמימות למצוה, משא"כ יצה"ר של קרירות עמלק א"א להכניס לקדושה ע"ש, כי היצה"ר משמש בהד'

יסודות לרע, וביסוד העפר משמש יצה"ר של עמלק בחי' והנחש עפר לחמו, ונאמר לו ארור אתה וכו', וצריכים להבין הא אפשר לשמש גם בו בעצלות לעבירה שלא יעשה' אבל הענין הוא כיון שהיצה"ר של קרירות פוגם גם באמונה לכן משמש בכל דבר לרע, כלומר, כל עוד שאין קליפת עמלק משמש בעצלות וכבדות לפגום האמוגה אז אפשר לשמש גם עם הד' יסודות גופניים לקדושה, אבל כיון שפוגם את האיש לקררו ח"ו באמונה אז אינו משמש את [עם] העצלות לעבירה, רק למצוה, ולהיפך את [עם] החמימות לעבירה ר"ל.

ולכאורה מה ענין עצלות ויסוד העפר לקרר באמונה ואיך זה משמש בו יצה"ר של עמלק לפגום אמונה ח"ו. אבל כבר דברנו שאמונה שבאיש ישראלי הוא מרוח של קדושה אשר בו שעי"ז מאמין למעלה מהשגתו ומשכלו, לכן ע"י העצלות וכבדות, הלב המוח וכל הגוף שמשמש בו היצה"ר, מכבידו וממשיכו למטה ואינו נותן אותו להתרומם ולהתעלה ולהתדבק בקדושה, ואז אמונתו נפגמת ר"ל, לכן גם צרות רבות הבאות ח"ו על האיש המשברות אותו ומפילתו, ג"כ פוגמות אמונתו, מתחילה אין לו מחשבות היפך אמונה ח"ו רק שגם התרוממות רוח האמונה ג"כ אין לו מפני נפילתו, כי שוכב הוא, וכלו נעשה כאבן בטמטום הלב והמוח, ומעט מעט גם מחשבות פסולות נפגמות עולות בו ר"ל, לכן בעבודת הקרבנות שהעלו ישראל באש הקדושה את הכל לד', נשאר האפר בחי' יסוד העפר שאינו נכנס בקדושה והוצרכו לתרום אותו, ובמה תורמין אותו, במגרפה שהוציאה מיני כלי זמר שהיא שמחה וישועת ישראל, כי בישועה ושמחה יכולים להעלות הכל, ולהפוך מחשוכא לנהורא, אבל ברגלים לא היו מדשנין אותו כי הרגלים הם עצמן זמן שמחה אורה ישועה וקדושה רבה בחי' לעתיד שהכל יתעלה לקדושה.

ואפשר להבין מעט יותר, גם לפי השגתנו הקטנה, כי נודע שד' יסודות נמשכים מד' אותיות הוי', ויסוד העפר נמשך מאות ה' אחרונה שבשם שהיא בחי' מלכות, לכן כשהיא נפרדת לגמרי ח"ו ונופלת, אז נעשה בחי' מפריד אלוף לא יראה מאורות ופגם הלבנה שעצמה חשכה, וכשמתעוררת להתיחד עם דודה שרה שירה כנודע. וכמש"א לעורר את חבצלת השרון לשיר וכו' גילת ורנן וכו', ואז אדרבה ההתרחקות שמקודם מעוררת תשוקתה ושירתה כדי להתיחד. והוא הענין בשיר השירים שנאמר בה התקרבות והתרחקות, דודי חמק עבר ואז נעשה בחי' נפשי יצאה בדברו כנודע, היינו שע"י ההתרחקות נתעוררה השירה שמתעוררת בתשוקה יתירה כמו שרואים גם באב ובן שכשמתרחקים זמ"ז מתעוררת אהבתם יותר, וזהו ענין קול הזמר במגרפה של הדשן מיסוד העפר שע"י הכבדות מתעוררת יותר לתשוקה ולשירה, עד שברגלים לא היו מדשנים שאז הוא נוי למזבח, ומעורר יותר את היחוד.

נחזור להנ"ל בחורבה שמע ר"י יותר מפני שאז נתעורר יותר הרחמנות מצער ישראל, וידבר אלקים וכו' אני הוי', אחר בחי' אלקים שהוא דין מתגלה הוי' רחמים, וארא אל האבות ולא קיימתי כמו שפי' רש"י, ועתה נתעורר החבל על דאבדין ולא משתכחין וע"י התעוררות החבל, הגאולה מתעוררת והוצאתי וכו'.